



בית משפט השלום בהרצליה

ה"פ 9568-08-18 עמותת הרצליה למען תושביה נ' וויז מוביל בע"מ

לפני כבוד השופט גלעד הס

המבקשת/(הנתבעת) וויז מוביל בע"מ

נגד

המשיבה/(התובעת) עמותת הרצליה למען תושביה (ע"ר)

פסק דין

רקע

1. התובעת, עמותת הרצליה למען תושביה (להלן: "העמותה"), הגישה תובענה בדרך של המרצת פתיחה כנגד חברת וויז מוביל בע"מ (להלן: "וויז") וכן כנגד עיריית הרצליה ומדינת ישראל – משרד התחבורה.
תמצית תביעתה של העמותה הינה כי האפליקציה של הנתבעת (אפליקציית WAZE) מנתבת רכבים רבים לרחוב ברנר בעיר הרצליה, שהינו רחוב צר, כך שכמות תנועת הרכבים ברחוב זה גדלה בצורה משמעותית. מכאן, טוענת העמותה כי כמות הרכבים הגדולה גורמת מטרד לתושבים, מטרד המצדיק מניעת ניתוב רכבים לרחוב זה.
לפיכך, הסעד שהתבקש בהמרצת הפתיחה, היה ליתן צו מניעה קבוע המונע מוויז להפנות רכבים לרחוב ברנר בעיר הרצליה.
2. עיריית הרצליה הגישה בקשה לסילוק של התביעה על הסף, בין היתר כאשר לא נתבקש סעד כנגדה ומחוסר סמכות עניינית. מדינת ישראל הגישה אף היא בקשה לסילוק על הסף של התביעה, וזאת בין היתר בהעדר יריבות וכאשר לא נתבקש סעד כנגד משרד התחבורה.
ויז ביקשה להצטרף לטענות עיריית הרצליה לעניין הסילוק על הסף.
3. ביום 13.9.19 התקיים דיון קדם משפט וכן דיון בבקשות לסילוק על הסף.
במהלך הדיון העמותה הסכימה, בהמלצת בית המשפט, למחוק את התובענה כנגד עיריית הרצליה והמדינה, ואלו אכן נמחקו ללא צו להוצאות.



בית משפט השלום בהרצליה

ה"פ 9568-08-18 עמותת הרצליה למען תושביה נ' וויז מוביל בע"מ

4. התביעה כנגד וויז לא סולקה על הסף. עם זאת, בסופו של דיון קדם המשפט קבע בית המשפט כי התובענה אשר הוגשה כנגד וויז בעילות נזיקיות באופיין, כגון, מטרד לציבור, מטרד ליחיד ועוולת הרשלנות אינה מתאימה להתברר כהמרצת פתיחה.
- לאור האמור לעיל, קבע בית המשפט כי על העמותה להגיש תביעה חדשה בסדר דין רגיל וכן קבע בית המשפט הוראות להמשך ההליך.
5. ביום 29.4.19 הוגשה בקשה על ידי וויז לסילוק ההליך על הסף והיא הבקשה נשוא פסק דין זה.
6. ביום 30.4.19 הוגש כתב תביעה מתוקן על ידי העמותה. במסגרת כתב התביעה המתוקן חוזרת העמותה ומבקשת סעד של צו מניעה זמני וקבוע שיאסור על וויז להפנות רכבים לרחוב ברנר בעיר הרצליה.
7. כתב התביעה המתוקן מתבסס על העילות הבאות:
- א. מטרד ליחיד ;
 - ב. מטרד לציבור ;
 - ג. עוולת הרשלנות מכוח סעיף 35 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש];
 - ד. סעיף 14 לחוק המקרקעין, התשכ"ט – 1969 ;
 - ה. החוק למניעת מפגעים תשכ"א-1961 וחוק מניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), תשנ"ב-1992.

הבקשה, התשובה והתגובה לתשובה

8. במסגרת הבקשה לסילוק על הסף, העלתה וויז, בראשי פרקים את הטענות העיקריות הבאות, טענות אשר לשיטתה מצדיקים את סילוק התביעה על הסף:
- א. העמותה נמחקה ממרשם העמותות ;
 - ב. אין כל יריבות בין העמותה לבין וויז ומכאן אין עילה ;
 - ג. ההליך הוגש בחוסר סמכות ;
9. אציין כי וויז העלתה גם טענה כי לא הוגש כתב תביעה מתוקן, אולם זה הוגש יום לאחר הגשת בקשת הסילוק על הסף.



בית משפט השלום בהרצליה

ה"פ 9568-08-18 עמותת הרצליה למען תושביה נ' וויז מוביל בע"מ

10. במסגרת התשובה לבקשה לסילוק על הסף ציינה העמותה את ההלכה כי סעד הסילוק על הסף הינו סעד חריג שלא יעשה בו שימוש בנקל. כמו כן התייחסה העמותה לטענות המבקשת.

ביחס לטענת העדר היריבות טענה העמותה את הטענה הבאה:

"העובדה כי לא מדובר ב"עתירה לבג"צ" לא מונעת מהתובעת לתבוע בשם דיירי הרחוב".

כמו כן טוענת העמותה כי ההליך נתמך בתצהיר של אחד מדיירי הרחוב.

11. ויז הגישה תגובה לתשובה במסגרתה התייחסה לטענות העמותה.

דיון והכרעה

הכלל לגבי סילוק תביעה על הסף

12. באופן כללי ובטרם אדון בטענות הסילוק על הסף, אזכיר את ההלכה הברורה, על פיה לא בנקל בית המשפט יורה על סילוק תובענה על הסף טרם שמיעת הראיות, ר', למשל, י' זוסמן, **סדרי הדין האזרחי** (מהדורה שביעית) 1995, 387.

13. זאת ועוד, הפסיקה קבעה כי סילוק תביעה על הסף יעשה בזהירות יתרה ובמקרים חריגים בלבד, מקרים - **"בהם ברור הוא כי אין כל אפשרות, ולו קלושה, כי יעלה בידי התובע לקבל את הסעד לו הוא עותר בהתבסס על העובדות להן טען"**, כפי שנקבע, למשל, ברע"א 4890/16 **טריניטי מערכות מחשוב בע"מ נ' הוצאה מוכרת בע"מ** (פורסם בנבו, 22.08.2016).

14. מכאן, בית המשפט יסלק תביעה על הסף, רק במקרים חריגים וקיצוניים, ורק כאשר ברור כי גם לו יוכחו כלל העובדות המפורטות בכתב התביעה כנכונות עדיין אין לתובע עילת תביעה כלשהי.

15. לטעמי, המקרה שלפניי הינו מקרה קיצוני שכזה, כאשר אף אם אניח כי כל האמור בכתב התביעה הינו נכון ואמת, עדיין אין יריבות בין העמותה לבין ויז, ואין עילת תביעה תקפה לעמותה, כך שדין התביעה להידחות. ואנמק:

העדר עילה – העדר יריבות

16. אין מחלוקת בין הצדדים כי התביעה שלפניי הינה תביעה **אזרחית**, כאשר כמבואר לעיל העילות של העמותה כנגד ויז הינן עילות מהמשפט האזרחי ובפרט עילות נזיקיות.

17. עוד אין מחלוקת כי העמותה עצמה **אינה** נפגעת כתוצאה מהתנועה של הרכבים ברחוב ברנר. כך, מודה העמותה בהגינותה בסעיף 18 לתשובה לבקשת הסילוק על הסף, כי העמותה תובעת **"בשם תושבי הרחוב"** ולא מכוח פגיעה בה.



בית משפט השלום בהרצליה

ה"פ 9568-08-18 עמותת הרצליה למען תושביה נ' ווייז מוביל בע"מ

בכל מקרה, אין טענה בכתב התביעה כי קיימת פגיעה כלשהי בעמותה.

18. מכאן עולה השאלה, האם העוולות המפורטות בכתב התביעה מאפשרות הגשת תביעה על ידי גוף ציבורי בשם הנפגע, או שמא עוולות אלו מחייבות כי התביעה תוגש על ידי הניזוק או הנפגע.

19. הפסיקה הישראלית (ולמעשה גם הפסיקה במשפט המשווה) נתנה לשאלה זו תשובה ברורה וחד משמעית - כאשר מדובר בעילה נזיקית, בין מכוח עוולת הרשלנות ובין מכוח עוולת המטרד, אין מקום לאפשר ל- "תובע ציבורי" להגיש את התביעה וזכות התביעה שמורה לנפגע עצמו ולנפגע בלבד, ואפרט:

מטרד לציבור

20. סעיף 43 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש) קובע מי רשאי להגיש תביעה בגין עוולת מטרד לציבור:

"43. לא תוגש תובענה על מיטרד לציבור אלא –

(1) על ידי היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו, לשם מתן ציווי;

(2) על ידי אדם שסבל על ידי כך נזק ממון."

21. באשר לסעיף קטן (2), נקבע בפסיקה כי יש צורך להוכיח נזק ממון בגין המטרד הנטען, ר' בש"א (מחוזי י-ם) 9876-09 בצלאל אליאב נ' ועד מקומי שערי תקוה [פורסם בנבו] (10.12.2009) אשר עסק במקרה דומה:

"מאחר שהמבקשים הם אנשים פרטיים, עליהם להוכיח, לבד מקיומה של העוולה, גם היסוד של נזק ממון (המוגדר, בפקודה, כ"הפסד או הוצאה ממשיים הניתנים לשומה בכסף ואפשר למסור עליהם פרטים"). דא עקא, שבבקשה לא נטען לקיומו של נזק ממון כלשהו, וכל שנטען היה כי התנועה ברחוב מהווה סכנה לתושבים ולילדי בית הספר כמו גם פגיעה באיכות חייהם."

22. במקרה שלפני אין כל טענה בכתב התביעה כי נגרם לעמותה נזק ממון כתוצאה מהתנועה ברחוב ברנר.

23. לפיכך, אין יריבות בין העמותה לבין ווייז בעוולת המטרד לציבור ואין לעמותה עילה מכוח מטרד לציבור, גם אם תוכיח את כל האמור בכתב תביעתה.





בית משפט השלום בהרצליה

ה"פ 9568-08-18 עמותת הרצליה למען תושביה נ' ווייז מוביל בע"מ

מטרד ליחיד

24. סעיף 44 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] קובע:

"44(א). מטרד ליחיד הוא כשאדם מתנהג בעצמו או מנהל את עסקו או משתמש במקרקעין התפוששים בידו באופן שיש בו הפרעה של ממש לשימוש סביר במקרקעין של אדם אחר או להנאה סבירה מהם בהתחשב עם מקומם וטיבם ; אך לא ייפרע אדם פיצויים בעד מטרד ליחיד אלא אם סבל ממנו נזק."

25. כפי שניתן לראות מלשון החוק עצמו, סעיף זו נותן סעד לבעלים של מקרקעין אשר נגרמה לו הפרעה של ממש בשימוש סביר במקרקעין.

אולם, וזה העיקר לעניין שלפניי, הסעד הינו של בעל המקרקעין שנפגעו כתוצאה מההפרעה ושלו בלבד, ר' ע"א 190/69 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' אבישר ואח' [פורסם בבנו] (17.11.1969):

"...והיא אף אינה מחסירה את היסוד של פגיעה במקרקעי התובע שהינו יסוד הכרחי לעילה זו"

26. במקרה שלפני העמותה אינה בעלת מקרקעין ברחוב, וממילא אין כל טענה בכתב התביעה כי קיימת פגיעה במקרקעין של העמותה, ומכאן אין לה עילת תביעה מכוח עוולה זו, גם אם כל האמור בכתב התביעה יוכח כנכון.

27. למען שלמות התמונה אציין כי קיימת מחלוקת בפסיקה ובספרות על היקף ההגנה מכוח עולת המטרד ליחיד, ובפרט, האם היא חלה רק על זכות הבעלות במקרקעין, או שמא גם על זכויות נוספות וחלשות יותר במקרקעין כגון, חזקה, זיקת הנאה וכדומה.

אולם, אף הגישה המרחיבה ביותר במחלוקת זו, עדיין מחייבת הוכחת זיקה קניינית או חוזית למקרקעין הנפגעים על מנת להקנות זכות תביעה מכוח עולת המטרד ליחיד, ר' תיאור המחלוקת וגבולותיה, פרופ' דוד קרצמר, **מטרדים**, בעריכת ג. טדסקי (1980).

28. במקרה שלפניי, אין כל טענה בכתב התביעה כי לעמותה זיקה קניינית או חוזית כלשהי למקרקעין אשר נטען לגביהם כי אלו סובלים ממטרד ליחיד, ומכאן לעמותה, גם לפי הגישה המרחיבה ביותר, אין עילת תביעה בגין מטרד ליחיד.

עולת הרשלנות

29. כלל בסיסי בתורת הנזיקין הישראלית הינו כי אחד מיסודות עולת הרשלנות הינו קיומו של נזק לנפגע. ר' לדוגמא אחת מיני רבות, ע"א 1303/09 מרגלית קדוש נ' בית החולים ביקור חולים [פורסם בבנו] (14.3.2012):



בית משפט השלום בהרצליה

ה"פ 9568-08-18 עמותת הרצליה למען תושביה נ' ווייז מוביל בע"מ

"אכן, תיחום נוסף נעשה באמצעות יסוד הנזק, אשר קיומו חיוני כשמצויים אנו בגדרה של עוולת הרשלנות"

30. כמפורט לעיל, אין בכתב התביעה כל טענה כי נגרם נזק לעמותה כתוצאה מהתנועה ברחוב ברנר. מכאן, אף אם העמותה תוכיח את כל האמור בכתב התביעה לא יהיה בכך להקנות לה סעד מכוח עוולת הרשלנות, עוולה המחייבת הוכחת נזק.

סעיף 14 לחוק המקרקעין, התשכ"ט - 1969

31. העמותה העלתה טענה מכוח סעיף 14 לחוק המקרקעין. אולם ברור כי לעמותה אין כל אפשרות לקבלת סעד מכוח סעיף זה, גם אם כל האמור בכתב תביעתה נכון.

סעיף 14 לחוק המקרקעין עוסק במערכת יחסים בין בעלי זכויות במקרקעין ומטיל מגבלות על בעל המקרקעין פלוני בשימוש במקרקעין שלו וזאת ביחס לחברו בעל המקרקעין אלמוני.

32. במקרה שלפני אין כל טענה בכתב התביעה כי וייז הינה בעלת מקרקעין, או בעלת זכות במקרקעין, ברחוב ברנר עצמו, ואין גם כל טענה שהעמותה הינה בעלת מקרקעין שנפגעים כתוצאה מהשימוש של וויז במקרקעין שלה.

33. מכאן, דינה של עילה זו להידחות על הסף.

החוק למניעת מפגעים, תשכ"א-1961

34. החוק למניעת מפגעים אמנם **הרחיב** את מעגל התובעים הפוטנציאליים מכוח חוק זה לעומת עוולת המטרד ליחיד, כך שהעניק זכות תביעה לכל **נפגע** מהמפגע וזאת ללא דרישה לזיקה קניינית או חוזית למקרקעין הספציפיים. עם זאת, עדיין על התובע מכוח חוק זה להוכיח כי הוא **נפגע** כתוצאה מהמפגע וחוק זה אינו נותן זכות תביעה ל- "תובע ציבורי" שלא נפגע. ר' בר"ע (י-ם) 3049/07 מע"צ החברה הלאומית לדרכים בישראל בע"מ נ' קן אייל [פורסם בנבו] (13.9.1997):

"זאת, לאור הוראות סעיף 13 לחוק למניעת מפגעים תשכ"א 1961 (להלן – חוק למניעת מפגעים), הקובע כי "לענין פקודת הנזיקין האזרחיים, 1944, דין כל הפרה של הוראת חוק זה כדין מטרד היחיד". לגבי סעיף זה נקבע בפסיקה (ע"א 190/69 חברת החשמל לישראל נ' עודד אבישר, פ"ד כג(2) 314, בעמ' 319):

"כוונתו הברורה של המחוקק המשתקפת מסעיף 13 עצמו, היא כי כל אימת שתוכח הפרה של חוק כנוביץ (חוק למניעת מפגעים – י.ע.), תהיה לאדם שנפגע בשל כך זכות תביעה, כאילו הוכיח פגיעה בשל מטרד ליחיד, ושיהא זכאי לכל התרופות הניתנות לתובע בשל מטרד ליחיד.



בית משפט השלום בהרצליה

ה"פ 9568-08-18 עמותת הרצליה למען תושביה נ' ווייז מוביל בע"מ

ולעניינו, אם יוכיחו המשיבים, כלשון סעיף 4 של החוק, שהמבקשת גורמת לזיהום חזק או בלתי סביר של האוויר המפריע או עשוי להפריע להם בהיותם מצויים בקרבת מקום, הרי שהם זכאים לכל התרופות שבית-המשפט נוהג להעניק לאדם הנפגע עקב מטריד ליחיד, באותם תנאים בהם ניתנות תרופות אלה על פי דיני הנזיקין, כאילו הוסיף חוק כנוביץ' סעיף מפורש ברוח זו לפקודת הנזיקין האזרחיים...". (הדגשה שלי - ג.ה.)

35. העמותה במקרה שלפני אינה טוענת כי נפגעה כתוצאה מהתנועה ברחוב, אלא רק כי היא משמשת שופר לתושבי הרחוב שלטענתה נפגעו. ודוק. אין כל טענה בכתב התביעה לפגיעה בעמותה עצמה.

36. בנסיבות אלו, הפסיקה, על אף שהגדילה את מעגל הרשאים לתבוע מכוח החוק למניעת מפגעים, עדיין לא פתחה את הפתח להגשת תביעה על ידי גוף שלא נפגע בעצמו מכוח המפגע, ומכאן אין עילת תביעה לעמותה מכוח חוק זה.

37. אציין כי בקרב המלומדים רווחת הדעה כי אי מתן זכות עמידה לעמותה אשר מטרתה העיקרית אינה שמירה על איכות הסביבה, לא רק שהיא המצב המצוי אלא גם המצב הראוי, וזאת, בין היתר, על מנת למנוע תביעות המכונות NIMBY- Not In My Back Yard, ר"בועז שנור 'תביעות נזיקין סביבתיות' (2011) בעמ' 510 והאסמכתאות שם.

החוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), תשנ"ב-1992

38. העילה האחרונה אליה מפנה העמותה הינה עילה מכוח החוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), תשנ"ב-1992.

סעיף 2 לחוק זה, קובע:

"(א) לבקשת מי שנפגע או עלול להיפגע ממפגע סביבתי או לבקשת גוף או עמותה כאמור בסעיף 6, רשאי בית משפט לתת צו המורה למי שגורם או עומד לגרום מפגע סביבתי (להלן – גורם המפגע), לעשות אחד או יותר מאלה:"
(הדגשה שלי - ג.ה.)

39. עיון בסעיף זה מגלה כי זכות התביעה הבסיסית מכוח החוק הינה רק לנפגע או מי שעלול להיפגע כתוצאה מהמפגע.

כפי שצינתי לעיל, אין כל טענה בכתב התביעה כי העמותה נפגעה מהמפגע או עלולה להיפגע ממנו, לפיכך זכות עמידה ישירה בוודאי שאין לה.



בית משפט השלום בהרצליה

ה"פ 9568-08-18 עמותת הרצליה למען תושביה נ' ווייז מוביל בע"מ

מכאן יש לבחון, האם קיימת לה זכות עמידה מכוח היותה עמותה וזאת בהתאם לחלופה המפורטת בסעיף 6 לחוק.

40. סעיף 6 לחוק זה קובע:

"6.

- (א) הגופים המנויים בתוספת, זכאים להגיש תובענה לפי חוק זה.
(ב) השר להגנת הסביבה רשאי לשנות את התוספת, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת.
(ג) מבלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א) זכאית עמותה רשומה, שמטרתה העיקרית היא הגנה על איכות הסביבה, להגיש תובענה אם אחד מחבריה לפחות היה זכאי לכך."

41. כאמור לעיל, אין כל טענה בכתב התביעה כי העמותה הינה גוף מוכר מכוח סעיף 6 לחוק דנא והיא אינה נכללת בתוספת לחוק.

העמותה גם אינה עונה על דרישות סעיף 6(ג) וזאת כאשר כלל לא נטען על ידה בכתב התביעה כי מטרתה העיקרית הינה הגנה על איכות הסביבה ואף אין טענה כי מי מחבריה נפגע באופן ישיר מהתנועה הרבה ברחוב ברנר.

42. מכאן, לעמותה אין זכות להגשת תביעה מכוח החוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות).

תצהיר אחד מתושבי הרחוב

43. למדנו עד כאן, כי העמותה אינה בעלת זכות במקרקעין כלשהם ברחוב ברנר, או בסביבה, והיא אינה נפגעת, או עלולה להיפגע, כתוצאה מהתנועה ברחוב.

לפיכך, בהתאם לדין, אין לעמותה עילה מכוח העילות שמנתה בכתב התביעה וזאת גם אם יוכח כל האמור בכתב התביעה.

מכאן, דין התביעה להידחות.

44. העמותה שהייתה מודעת, ככל הנראה, למצב חוקי זה, טענה בתשובה כי ההליך נתמך בתצהיר מר דוד אוהב ציון מתושבי הרחוב.

אולם, ברי כי אין בתצהיר לרפא את התביעה.





בית משפט השלום בהרצליה

ה"פ 9568-08-18 עמותת הרצליה למען תושביה נ' וויז מוביל בע"מ

בשיטת המשפט שלנו קיימת הבחנה ברורה בין בעל דין לבין עד, ואין מקום לערב מין שאינו במינו. בכל מקרה, ברור כי בעל דין, בענייננו העמותה, אינה יכולה לקבל זכות תביעה במקום שזו אינה קיימת לה אישית, רק בגלל שקיים עד התומך בתביעתה אשר לו באופן תיאורטי קיימת זכות תביעה.

45. יוטעם ויודגש, כי תושבי הרחוב, כולם, חלקם, או מר אוהב ציון לבדו, היו רשאים להגיש תביעה כנגד ויז, אולם בחרו משיקולים שלהם שלא להגיש תביעה שכזו, כאשר במקומם הגישה את התביעה עמותה אשר אינה בעלת יריבות ואינה בעלת עילת אזרחית כנגד ויז וזאת בעילות המפורטות בכתב התביעה.

46. במאמר מוסגר אציין כי אילו הייתה התביעה מוגשת על ידי תושבי הרחוב, תושבים אשר יוכיחו כי נפגעו בפועל מהתנועה העוברת, הרי תביעה שכזו מעוררת שאלות רבות ומורכבות, בין היתר, בדבר קיומה או אי קיומה של חובת זהירות של וויז כלפיהם ועוד. אולם ברור כי בהעדר תביעה שכזו לפני, שאלות אלו חורגות מתחום פסק דין זה.

47. עוד אציין כי לאור התוצאה של סילוק התביעה על הסף, לא נדרשתי ליתר טענות הסילוק על הסף של ויז.

סיכום

48. לאור האמור והמנומק לעיל, דין התביעה להידחות על הסף.

49. לעניין הוצאות המשפט, הרי מצד אחד הבאתי בחשבון לזכותה של העמותה כי מדובר בעמותה ציבורית וכי כוונתה הינה חיובית. מצד שני, יש להביא בחשבון לחובת העמותה כי זו כבר הגישה תביעה בנושא דומה, תביעה אשר נדחתה. כמו כן יש לתת משקל לכך שההליכים דרשו הוצאות ממשיות לויז.

50. לפיכך, ולאחר שערכתי איזון לאור האמור לעיל, אני קובע כי העמותה תישא בהוצאות ויז בסך של 5,000 (כולל מע"מ), אשר ישולמו בתוך 30 יום מהיום.

ניתנה היום, ט"ז סיוון תשע"ט, 19 יוני 2019, בהעדר הצדדים.





בית משפט השלום בהרצליה

ה"פ 9568-08-18 עמותת הרצליה למען תושביה נ' ווייז מוביל בע"מ

גלעד הס, שופט

